

Δώδεκα ερωτήσεις - απαντήσεις για την ενεργειακή κρίση

Είναι μόνο λίγοι μήνες από τότε που παρουσιάσαμε τις θέσεις του Δικτύου συλλογικότητας για την ενέργεια που αντικρούουν τις θέσεις της ΕΛΕΤΑΕΝ και μοιάζει σαν να έχει περάσει πολύς καιρός. Οι καταγιστικές εξελίξεις επιβεβαίωσαν όσα λέγαμε. Η κοινωνία βιώνει δραματικά, ενεργειακή -και όχι μόνο- φτώχεια και στρέφει την προσοχή της στην ενεργειακή και οικονομική κρίση.

Όμως οι εξελίξεις φέρνουν στο προσκήνιο και νέους παράγοντες που κάνουν το ενεργειακό ζήτημα ακόμα πιο πολύπλοκο, προσφέροντας ευκαιρίες για νέους τρόπους παραπλάνησης των πολιτών. Οι θέσεις μας για την τεχνολογία και το κόστος παραμένουν η βάση ερμηνείας της ενεργειακής κρίσης, αλλά πρέπει να μιλήσουμε και για τα νέα ζητήματα που έχει θέσει η πραγματικότητα.

1. Θα απεξαρτηθεί σύντομα η Ευρώπη από το φυσικό αέριο;

Όχι, η απεξάρτηση αφορά μόνο στο ρώσικο φυσικό αέριο.

Η Ευρώπη είναι ιδιαίτερα εξαρτημένη ενεργειακά, λόγω έλλειψης ενεργειακών πόρων. Εισάγει το 90 % του φυσικού αερίου που καταναλώνει. Το 2015 η ΕΕ παρήγαγε το 24% του φυσικού αερίου που καταναλώνει. Σήμερα παράγει μόλις το 9%. Από τη Ρωσία εισάγει πάνω από το 40 % της κατανάλωσής της σε φυσικό αέριο, το 27 % σε πετρέλαιο και το 46 % σε γαιάνθρακα.

Σε κάθε ενεργειακή κρίση προσπαθεί να απεξαρτηθεί από τις πηγές ή τους προμηθευτές, που θεωρεί ότι της δημιουργούν πρόβλημα. Σήμερα, στο στόχαστρο βάζει το ρώσικο φυσικό αέριο που μεταφέρεται μέσω αγωγών. Η ΕΕ στο νέο σχέδιό της, το Repower EU,¹ προβλέπει μείωση των εισαγωγών ρώσικου αερίου κατά τα 2/3, σε σχέση με αυτό που εισάγει σήμερα.

2. Το υδροποιημένο φυσικό αέριο αντικαθιστά το ρώσικο αέριο, λόγω του πολέμου;

Όχι, η εισαγωγή του στην Ευρώπη έχει αρχίσει πολλά χρόνια πριν.

Το σχέδιο Repower EU, προβλέπει αναπλήρωση του ρώσικου φυσικού αερίου, με εισαγωγές υδροποιημένου αερίου από τις ΗΠΑ και άλλες χώρες, και επέκταση λειτουργίας μονάδων βάσης άνθρακα² και πυρηνικών³. Η ΕΕ έχει υιοθετήσει από το 2016⁴ στρατηγική για το υδροποιημένο φυσικό αέριο και την αποθήκευση φυσικού αερίου, που υλοποιεί με ένταξη σχετικών έργων στα ευρωπαϊκά έργα κοινοτικού ενδιαφέροντος, ή σε άλλους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς. Οι ΗΠΑ παραγωγός σχιστολιθικού φυσικού αερίου, που εξάγεται από το υπέδαφος με την ιδιαίτερα ρυπογόνα τεχνική της «υδραυλικής ρηγμάτωσης», άσκησαν και ασκούν πιέσεις στην Ευρώπη για να περιορίσει την κυριαρχία της Ρωσίας στον εφοδιασμό της. Σήμερα, στην ΕΕ υπάρχουν περίπου τριάντα τερματικοί σταθμοί υδροποιημένου φυσικού αερίου.

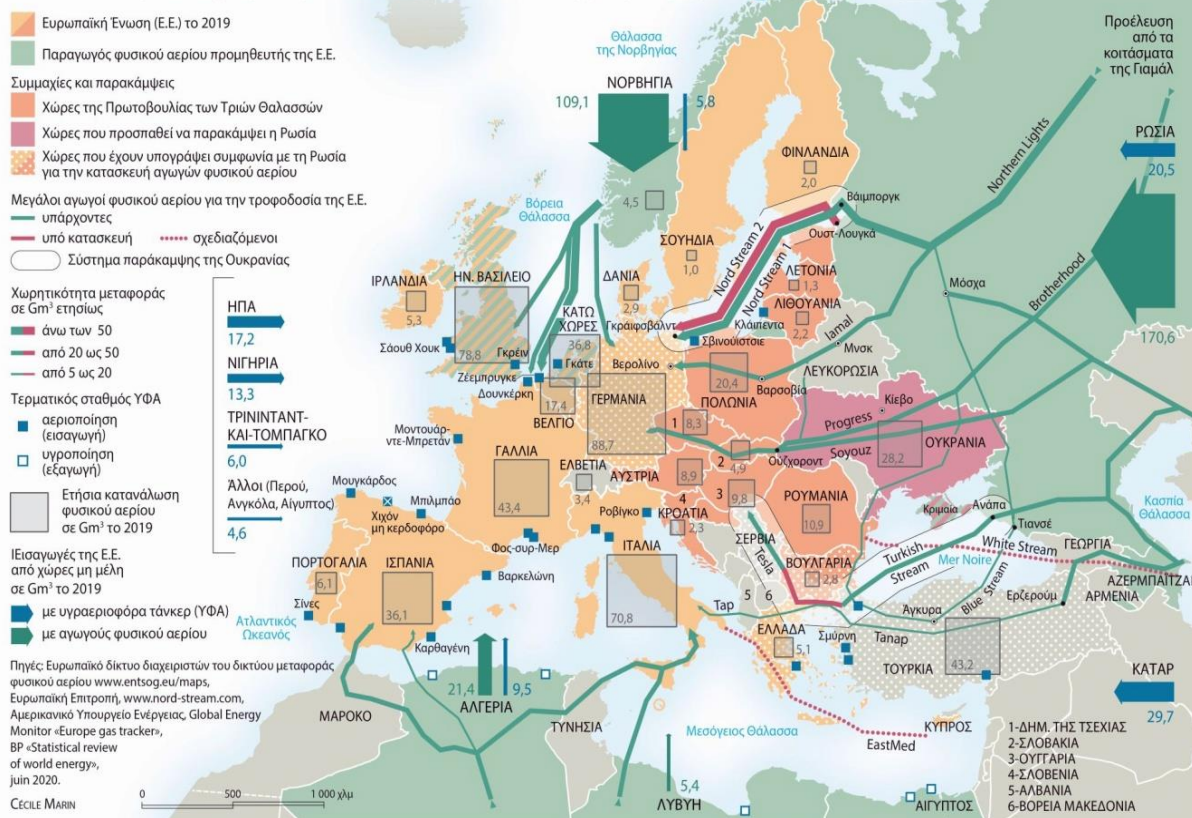
¹eur-lex.europa.eu/ : REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια

²energypress.gr : Φρανς Τίμερμανς: Ο λιγνίτης μπορεί να επιστρέψει υπό προϋποθέσεις στο ευρωπαϊκό ενεργειακό ισοζύγιο για να μειωθεί η εξάρτηση από το ρωσικό αέριο

³m.naftemporiki.gr : Ένα νέο σύστημα ταξινόμησης για την Πράσινη Συμφωνία

⁴eur-lex.europa.eu Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με μια στρατηγική της ΕΕ για το υδροποιημένο φυσικό αέριο και την αποθήκευση φυσικού αερίου

Γεωπολιτική των αγωγών φυσικού αερίου και των υγραεριοφόρων τάνκερ

Πηγή: monde-diplomatique.gr⁵

3. Αλλάζει ο ενεργειακός σχεδιασμός της Ευρώπης;

Όχι, αντίθετα επιταχύνεται.

Η ΕΕ με το Repower EU, επιβεβαιώνει την «πράσινη» πολιτική της, που βασικό στοιχείο της είναι η συμμετοχή ευέλικτων μονάδων φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή. Όπως τόνισε ο αντιπρόεδρος για την Πράσινη Συμφωνία Φρανς Τίμερμανς, η λύση είναι πρωτίστως οι ΑΠΕ, καθώς προσφέρουν την ελευθερία να διαλέξει η ευρωπαϊκή ένωση μια φθηνή, καθαρή και δική της πηγή αντί να χρηματοδοτεί τις εισαγωγές από τη Ρωσία.⁶ "Με το σημερινό σχέδιο μπορούμε να δώσουμε τέλος στην εξάρτηση" υπογράμμισε, προάγοντας -για μια ακόμα φορά- την παραπλάνηση, ότι οι μονάδες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μπορούν να υποκαταστήσουν τις μονάδες φυσικού αερίου στο ενεργειακό μείγμα.

Ως μεγάλη ευκαιρία για την επιτάχυνση της μετάβασης σε μια «πράσινη» οικονομία, βλέπει τις γεωπολιτικές συνθήκες ο Γιάννης Στουρνάρας, δίχως ωστόσο, να αναδείξει τις δυσκολίες του εγχειρήματος, που εκκινούν από τα τεράστια ποσά που απαιτούνται για τις αναγκαίες επενδύσεις και αλλαγές.⁷

⁵ monde-diplomatique.gr/ : Η Ουάσιγκτον σπέρνει ζιζάνια στην ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου

⁶ energypress.gr Παρουσίαση του Repower EU από την Κομισιόν

⁷ energypress.gr : Γ. Στουρνάρας: Ο πόλεμος στην Ουκρανία ευκαιρία για επιτάχυνση της μετάβασης στην «πράσινη» οικονομία

4. Εντείνεται η αυταρχική πολιτική της ΕΕ με αφορμή τον πόλεμο;

Ναι, εντείνεται με μέτρα για «Διευκόλυνση ταχύτερης αδειοδότησης» (Repower EU, 2.2.3.)

Προϋπόθεση για την επιτάχυνση των έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι η απλούστευση και η συντόμευση της διαδικασίας αδειοδότησης. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία των μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η σύνδεσή τους με το δίκτυο και το ίδιο το σχετικό δίκτυο, θεωρείται πως υπηρετούν το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και το συμφέρον της δημόσιας ασφάλειας και υπόκεινται στην πλέον ευνοϊκή από τις διαδικασίες σχεδιασμού και αδειοδότησης που διαθέτουν τα κράτη μέλη.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να χαρτογραφήσουν γρήγορα, να αξιολογήσουν και να διασφαλίσουν διαθεσιμότητα κατάλληλων εκτάσεων ξηράς και θάλασσας για έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας... Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της επικείμενης πρότασης νόμου για την αποκατάσταση της φύσης, θα προτείνει στα κράτη μέλη... να θεωρούν περιορισμένες και σαφώς καθορισμένες περιοχές ως ιδιαίτερα κατάλληλες περιοχές (περιοχές πρώτης επιλογής), αποφεύγοντας παράλληλα όσο το δυνατόν περισσότερο τις πολύτιμες για το περιβάλλον περιοχές. Το Μάιο η Επιτροπή θα εκδώσει σύσταση για την ταχεία αδειοδότηση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας...

5. Η αιτία αυξήσεων στο ρεύμα και στα καύσιμα είναι απλά η κερδοσκοπία;

Εν μέρει ναι, η αιτία όμως είναι ότι ένα κοινωνικό αγαθό έγινε χρηματιστηριακή αξία.

Είναι πολύ βολικό να λέγεται σήμερα ότι για την ενεργειακή κρίση φταίει απλά η κερδοσκοπία, σε μια προσπάθεια να κρυφτούν οι πραγματικές αιτίες της ενεργειακής κρίσης. Η κερδοσκοπία βέβαια, δεν είναι ασυνήθιστο φαινόμενο στις αγορές, όμως η ουσιαστική αιτία των αυξήσεων των τιμών της ενέργειας είναι ότι η κερδοσκοπία αποτελεί δομικό στοιχείο των μηχανισμών παραγωγής και διανομής της ενέργειας στην απελευθερωμένη αγορά ενέργειας. Η ελληνική κυβέρνηση όμως μιλάει μόνο για «ουρανοκατέβητα κέρδη» και για τη φορολόγησή τους⁸ κι αυτό μετά από το πράσινο φως που έδωσε η Κομισιόν με το Repower EU!⁹

Οι τιμές της ενέργειας θα συνεχίσουν να ανεβαίνουν σε όλη τη διάρκεια της ενεργειακής μετάβασης και παράλληλα, θα υπάρξουν κι άλλες συγκυριακές αιχμές, όπως τώρα με τον πόλεμο στην Ουκρανία, αφού τα ενεργειακά θέματα είναι στενά συνυφασμένα με τις γεωπολιτικές εξελίξεις. Γι' αυτά έχουν μιλήσει παράγοντες της αγοράς^{10 11} και ακαδημαϊκοί¹² και η ίδια η Κομισιόν.¹³ Η «ενεργειακή μετάβαση» είναι μια διαδικασία σε μεγάλο βαθμό αχαρτογράφητη, που θα εξελίσσεται για δεκαετίες, ενώ η τελική της έκβαση είναι αμφίβολη, επειδή οι μηχανισμοί της οικοδομούνται στην πορεία, χωρίς να γνωρίζει κανείς με ακρίβεια το τελικό αποτέλεσμα και χωρίς να παίρνει κανείς την ευθύνη γι' αυτό.

⁸energypress.gr : Μητσοτάκης: Έκτακτη εισφορά 90% για τα συγκυριακά υπερκέρδη των ενεργειακών επιχειρήσεων

⁹energypress.gr : Να μοιράσουν στους καταναλωτές τα «ουρανοκατέβητα κέρδη» από ΑΠΕ, λιγνίτη και νερά προτρέπει τις κυβερνήσεις η Κομισιόν υπό τον φόβο παράτασης της κρίσης

¹⁰energypress.gr/ :Ευ. Μυτιληναίος: Η ενεργειακή μετάβαση θα είναι διαρκείας και θα κοστίζει ακριβά

¹¹energypress.gr/ : Αναλυτική παρουσίαση: Πως δημιουργήθηκε η ενεργειακή κρίση, γιατί οι υψηλές τιμές θα γίνουν μόνιμο πρόβλημα και τι μπορεί να γίνει

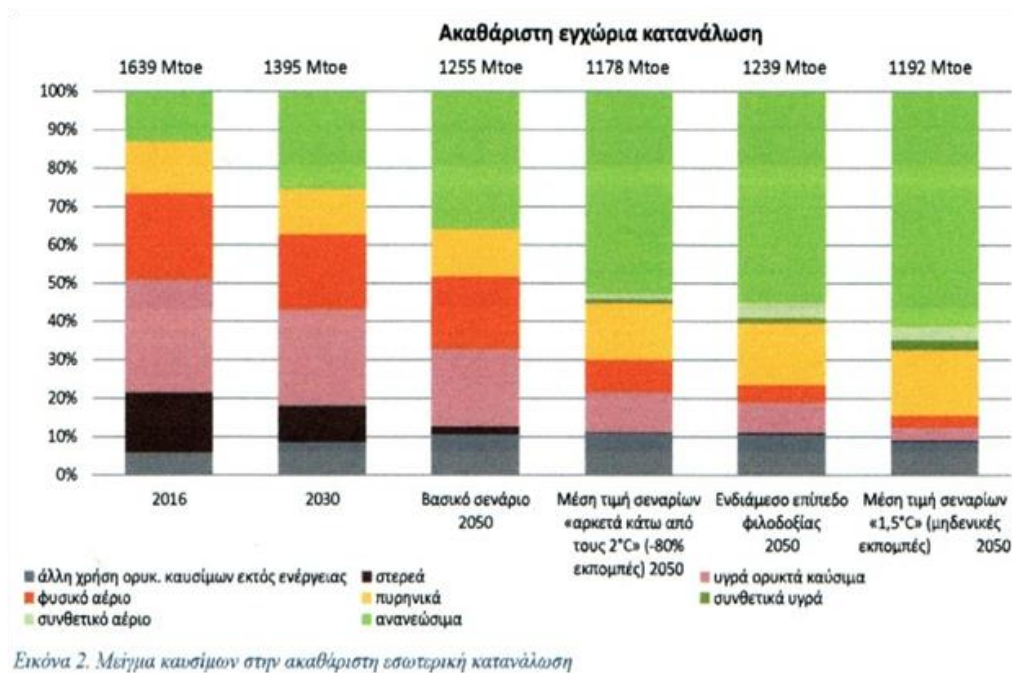
¹²energypress.gr : Παντελής Κάπρος: Προοπτική μακροχρόνιας μετεξέλιξης του τομέα ηλεκτρικής ενέργειας

¹³kathimerini.gr/ : Κομισιόν: Ακρίβεια διαρκείας στην ενέργεια

6. Είναι η ανάπτυξη της πυρηνικής ενέργειας προ των πυλών;

Ναι και ενισχύεται με την ταξινόμησή της στις πράσινες επενδύσεις.

Στην ενεργειακή πολιτική της ΕΕ προέχει ο στόχος για «μηδενικές εκπομπές ρύπων». Η αρχή της «τεχνολογικής αμεροληψίας», επιτρέπει την ανάπτυξη τόσο της πυρηνικής ενέργειας, με ηγέτιδα τη Γαλλία, όσο και άλλων τεχνολογιών, γερμανικών κυρίως συμφερόντων. Η Γαλλία σχεδιάζει επενδύσεις δεκάδων δις. για την κατασκευή έως και 14 πυρηνικών αντιδραστήρων, εκ των οποίων 6 σε πρώτη φάση.¹⁴ Το Ηνωμένο Βασίλειο στρέφεται στην πυρηνική και αιολική ενέργεια μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία.¹⁵ Ελλάδα και Βουλγαρία διερευνούν πιθανή συμφωνία για απορρόφηση, μέσω μακροχρόνιου συμβολαίου, του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής ρεύματος ενός νέου πυρηνικού σταθμού που θα κατασκευάσει η Βουλγαρία.¹⁶

Όσο πιο φιλόδοξα είναι τα σενάρια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την «ενεργειακή μετάβαση» τόσο περισσότερο αυξάνεται το ποσοστό συμμετοχής της πυρηνικής ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα. (Πηγή: Ανακοίνωση της Κομισιόν: «Καθαρός πλανήτης για όλους»¹⁷)

7. Είναι οι μονάδες ΑΠΕ φθηνότερες από τις μονάδες ορυκτών καυσίμων;

Δεν έχει νόημα η σύγκριση. Το ρεύμα παράγεται από μείγμα πηγών και μονάδων ενέργειας.

Το τελευταίο διάστημα προβάλλονται ευρύτατα τα αποτελέσματα δύο μελετών, μιας του ΑΠΘ και άλλης που ανατέθηκε από την ΕΛΕΤΑΕΝ, σύμφωνα με τα οποία οι μονάδες ΑΠΕ μειώνουν την τιμή στην αγορά ηλεκτρισμού. Η σημασία του αποτελέσματος είναι εξαιρετικά

¹⁴kathimerini.gr : Πρόγραμμα-μαμούθ Μακρόν για νέα πυρηνικά

¹⁵energypress.gr : Στροφή από Τζόνσον σε πυρηνική ενέργεια και αιολικά για να μειώσει το ενεργειακό κόστος

¹⁶energypress.gr : Συνομιλίες Ελλάδας – Βουλγαρίας για «κλειδωμένες» εισαγωγές ρεύματος από νέο πυρηνικό σταθμό με μακροχρόνιο διμερές συμβόλαιο

¹⁷eur-lex.europa.eu/ : Ανακοίνωση της Κομισιόν: «Καθαρός πλανήτης για όλους»

περιορισμένη αφού έχει εφαρμογή στις ώρες και ημέρες που υπάρχει ηλιοφάνεια και αέρας, αλλά όχι και στις υπόλοιπες. Η πρόσθεση μονάδων ΑΠΕ επιβαρύνει την κοινωνία αφαιρώντας γη από τις παραγωγικές δραστηριότητες και πόρους από διάφορα Ταμεία σε καιρό κρίσης και το περιβάλλον με απώλεια οικοσυστημάτων. Η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας έχει φτάσει στα ύψη, εξαιτίας της λειτουργίας της αγοράς (Target model), και διαμορφώνεται με βάση την οριακή τιμή του συστήματος, δηλαδή την τιμή της ακριβότερης μονάδας που μπαίνει στην παραγωγή. Έτσι προκύπτουν τα λεγόμενα ουρανοκατέβατα κέρδη για όλους τους συμμετέχοντες.

Στην παρέμβασή μας που αντικρούει τις θέσεις της ΕΛΕΤΑΕΝ και του λόμπι της αιολικής βιομηχανίας¹⁸ υποστηρίζουμε ότι το κόστος της ενέργειας μπορεί να αξιολογηθεί μόνο στο σύνολο ενός ηλεκτρικού συστήματος, και ότι το ενεργειακό κόστος με τα σύνθετα συστήματα και την εμπορευματοποίηση της ενέργειας γίνεται όλο και μεγαλύτερο, και θα συνεχίσει να αυξάνεται.

Η εξισορρόπηση της ενέργειας του συστήματος, εξ αιτίας της μεταβλητής παραγωγής των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, εμπεριέχει κόστος. Κατά το Διαχειριστή του Συστήματος Μεταφοράς (ΑΔΜΗΕ), στη Μελέτη Επάρκειας Ισχύος 2020 - 2030, επειδή το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) υπερδιπλασιάζει τις μονάδες ΑΠΕ, είναι κρίσιμο -προκειμένου να αποφευχθεί blackout στην ηλεκτροδότηση- να ενταχθούν νέοι θερμικοί σταθμοί, ισχύος 2.150 MW και υδροηλεκτρικοί σταθμοί 700 MW, για να εξισορροπείται η ανισορροπία της παραγωγής των μονάδων ΑΠΕ. Σήμερα, στη χώρα μας είναι εγκατεστημένες μονάδες φυσικού αερίου ισχύος περίπου 5.000 MW, που το 2020 κάλυψαν το 36% της ζήτησης. (ΑΔΜΗΕ, Δεκαετής πρόγραμμα ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς 2022-2031). Υπό αδειοδότηση βρίσκονται νέες μονάδες ισχύος 6.345 MW. Θα τις υλοποιήσουν οι ίδιοι όμιλοι που «επιχειρούν» και στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Όλες αυτές οι μονάδες φυσικού αερίου υπερβαίνουν σε ισχύ ακόμα και την αιχμή της ζήτησης στη χώρα μας!

8. Το υδρογόνο έρχεται να υποκαταστήσει μονάδες ΑΠΕ;

Όχι, το υδρογόνο έρχεται να υποκαταστήσει ποσοστό του ρωσικού φυσικού αερίου και θα αυξήσει τις μονάδες ΑΠΕ.

Στο «πρόγραμμα επιτάχυνσης της χρήσης υδρογόνου» (Repower EU, 2.1.3.) το σχέδιο Repower EU, αναφέρεται σε επιπλέον 15 εκατομ. τόνους (mt) ανανεώσιμου υδρογόνου, που μπορούν να αντικαταστήσουν ένα μέρος του ρωσικού φυσικού αερίου έως το 2030. Τα 10 mt υδρογόνου θα είναι εισαγόμενο και τα 5 mt θα παράγονται στην Ευρώπη. «Ανανεώσιμο υδρογόνο» είναι αυτό που παράγεται από την ηλεκτρόλυση του νερού με χρήση ηλεκτρικής ενέργειας, που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές... Σήμερα (2020), ούτε το ανανεώσιμο υδρογόνο ούτε το υδρογόνο ορυκτών καυσίμων, με δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα, είναι ανταγωνιστικά από άποψη κόστους έναντι του υδρογόνου ορυκτών καυσίμων.¹⁹

Η Επιτροπή θα αναπτύξει περαιτέρω το κανονιστικό πλαίσιο για την προώθηση μιας ευρωπαϊκής αγοράς υδρογόνου και θα στηρίξει την ανάπτυξη ολοκληρωμένων υποδομών φυσικού αερίου και υδρογόνου, εγκαταστάσεων αποθήκευσης υδρογόνου και λιμενικών υποδομών.

¹⁸[Το πανελλαδικό Δίκτυο συλλογικοτήτων για την ενέργεια αντικρούει τις θέσεις της ΕΛΕΤΑΕΝ και του λόμπι της αιολικής βιομηχανίας](#)

¹⁹[ec.europa.eu/ : E & A: Στρατηγική για το υδρογόνο για μια κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη](https://ec.europa.eu/eu-foreign-affairs/en/energy-hydrogen-for-a-climate-resilient-europe)

9. Επιστρέφουν οι μονάδες ΑΠΕ τα «ουρανοκατέβαρα κέρδη»;

Ναι, τα επιστρέφουν οι μονάδες ΑΠΕ που έχουν συμβάσεις Διαφορικής Προσαύξησης (Feed in Premium).

Οι μονάδες ΑΠΕ που έχουν λάβει μέρος σε διαγωνισμούς που έχουν γίνει μετά το 2018, έχουν συνάψει Συμβάσεις Διαφορικής Προσαύξησης (Feed in Premium). Η Διαφορική Προσαύξηση είναι το ποσό που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ της χονδρεμπορικής τιμής που διαμορφώνεται στο χρηματιστήριο ενέργειας και με την οποία γίνονται οι συναλλαγές και αυτής που οι παραγωγοί πρόσφεραν στους διαγωνισμούς, με σκοπό να διασφαλίζονται όταν η πρώτη είναι μικρότερη της δεύτερης. Το ποσό αυτό, που αποτελεί κρατική ενίσχυση, παρέχεται από την ευρωπαϊκή πολιτική της «πράσινης μετάβασης».

Όταν, όμως, η χονδρεμπορική τιμή είναι μεγαλύτερη της συμφωνημένης, γίνεται λόγος για αρνητική διαφορική προσαύξηση και τα κέρδη που προκύπτουν επιστρέφονται στο Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης (TEM), από το οποίο επιδοτούνται οι λογαριασμοί ρεύματος νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Ερώτημα αποτελεί το αν συμβαίνει το ίδιο και με τις μονάδες ΑΠΕ που έχουν συμβάσεις εγγυημένων σταθερών τιμών (Feed in Tariffs), σύμφωνα με το προγενέστερο καθεστώς.

10. Οι τιμές της ενέργειας αυξήθηκαν λόγω του πολέμου;

Εν μέρει ναι, κυρίως όμως αυξήθηκαν λόγω της εμπορευματοποίησης της ενέργειας.

Στο τέλος του 2021 η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Ελλάδα και η Ρουμανία, με πρωτοβουλία της Γαλλίας, υπέβαλαν κοινή πρόταση για τη μεταρρύθμιση της ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας, έτσι ώστε η τιμή που πληρώνουν οι καταναλωτές να αντανακλά το μέσο κόστος του ενεργειακού μείγματος και όχι το οριακό κόστος. Εννέα χώρες, μεταξύ τους η Γερμανία, αλλά και η Ευρωπαϊκή Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ACER) απέρριψαν την πρόταση, με στόχο να διαφυλάξουν ως κόρη οφθαλμού τη σύζευξη των αγορών της ηλεκτρικής ενέργειας και το διασυνοριακό εμπόριο για τα οποία και δημιουργήθηκε το Target Model (Μοντέλο Στόχος). Με το Repower EU επιβεβαιώθηκε η θέση των εννέα χωρών, με τις επιλογές φορολόγησης των κερδών (μέχρι και τον Ιούνιο του 2022) και την επιδότηση των καταναλωτών.²⁰ Ωστόσο ο Μακρόν φέρεται να εξετάζει ακόμα και εθνικοποίησή της Électricité de France (EDF), της οποίας μεγάλο μερίδιο (84%) ανήκει στη γαλλική κυβέρνηση.²¹

Αυτά όλα συνέβησαν και συμβαίνουν ανεξάρτητα από τον πόλεμο στην Ουκρανία.

11. Υπάρχει ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για έργα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας;

Όχι δεν υπάρχει.

Μέχρι πριν από πολύ λίγα χρόνια, τα μοναδικά έργα που ονομάζονταν έργα αποθήκευσης ενέργειας ήταν τα έργα αντλησιοταμίευσης και οι ηλιοθερμικοί σταθμοί με δεξαμενές υγρών αλάτων. Στην Ευρώπη υπήρχαν από παλιά έργα αντλησιοταμίευσης. Στην Ελλάδα είχαν κατασκευαστεί έργα αντλησιοταμίευσης στα υδροηλεκτρικά της ΔΕΗ, Θησαυρού και Σφηκιάς.

²⁰eur-lex.europa.eu/ : REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια - ANNEX2

²¹<https://www.kathimerini.gr/economy/561767920/makron-yper-tis-kratikopoiisis-etaireion-energeias/>

Στα νησιά έχουν λάβει άδειες παραγωγής, αλλά και εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων, πολλά τέτοια έργα ως «υβριδικά», συνδυαζόμενα με μονάδες ΑΠΕ. Το μοναδικό, όμως, έργο που έχει κατασκευαστεί είναι το υβριδικό έργο της Ικαρίας.

Κατά τις οδηγίες της Ε.Ε. η αποθήκευση ενέργειας -και ρητά η αντλησιοταμίευση- δε θεωρείται Ανανεώσιμη Πηγή Ενέργειας. (Οδηγίες 2009/28/ΕΚ, 2018/2001).

Μετά από την ισχύ του ν. 4414/2016 για το νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, αμέτρητες φορές έχει ανακοινωθεί ότι επίκειται νομοθετική ρύθμιση για το θεσμικό πλαίσιο έργων αποθήκευσης.

Μέχρι σήμερα, η σελίδα της ΡΑΕ για «Αποθήκευση Ηλεκτρισμού» είναι κενή! ²² Η ΡΑΕ, όμως, έχει δώσει (Δεκέμβριος 2021) άδειες παραγωγής για 181 έργα αποθήκευσης συνολικής ισχύος 14,3 GW, τα 120 για μονάδες «καθαρής αποθήκευσης» ισχύος 9,64 GW και τα 47, ισχύος 1,67 GW, για μονάδες αποθήκευσης σε συνδυασμό με ΑΠΕ ²³ και συνεχίζει. Από τα έργα αυτά, 14 είναι έργα αντλησιοταμίευσης (συνολικής ισχύος 3,04 GW). Σε όλα τα υπόλοιπα, το αποθηκευτικό μέσον είναι συσσωρευτές (μπαταρίες). Η ΡΑΕ αδειοδοτεί τα έργα «καθαρής αποθήκευσης» με βάση τον Κανονισμό Αδειών Παραγωγής και Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας του 2000 (ΦΕΚ Β΄ 1498/08.12.2000). Η «μάχη» των επενδυτών δίνεται για την προτεραιότητα στις θέσεις και στις χρηματοδοτήσεις, σε αναμονή του νέου πλαισίου αδειοδότησης για την αποθήκευση ενέργειας. ²⁴

Ομάδα εργασίας του ΥΠΕΝ (ΟΔΕ) δημοσιοποίησε έκθεση (Ιούλιος 2021), ²⁵ όπου αναφέρεται: «Η ανάπτυξη αποθηκευτικών πόρων και εφαρμογών προϋποθέτει την τακτοποίηση των ζητημάτων αδειοδότησής τους, την ευχέρεια πρόσβασης στα δίκτυα, την αποτελεσματική δραστηριοποίησή τους στις αγορές και πιθανόν την ύπαρξη μηχανισμών ενίσχυσης που θα καλύπτουν το χρηματοδοτικό κενό των έργων. Και στα τέσσερα αυτά επίπεδα, το θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο της χώρας είτε παρουσιάζει σημαντικά κενά, είτε δεν υφίσταται.» (παρ.1.5 της έκθεσης).

Στον περιρρέοντα ισχυρισμό ότι η χώρα μας έχει καθυστερήσει στην υλοποίηση συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας απαντάει η έκθεση της ΟΔΕ αναφέροντας ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν έχουν ακόμη διαμορφωθεί ειδικές τεχνικές απαιτήσεις για αποθηκευτικούς σταθμούς και ότι ο ευρωπαίος διαχειριστής των δικτύων (ENTSO-e) έχει συστήσει ομάδα εργασίας για τη διαμόρφωσή τους (παρ. 4.2.1).

12. Θα προχωρήσει η εξόρυξη υδρογονανθράκων στα ελληνικά «οικόπεδα»;

Κανείς δεν μπορεί να απαντήσει με βεβαιότητα

Η αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου και του πετρελαίου και τα νέα δεδομένα του πολέμου στην Ουκρανία, αναζωπυρώνουν το ενδιαφέρον των εταιρειών για την εξόρυξη υδρογονανθράκων. Όλα τα ευρωπαϊκά κράτη στη Βόρειο Θάλασσα και τη Μεσόγειο φέρονται να ανασχεδιάζουν τα προγράμματά τους για τις εξορύξεις, μαζί και η χώρα μας. ²⁶

²²<https://www.rae.gr/apothikeysi-ilektrismou/>

²³energypress.gr/ : Άδειες παραγωγής σε 181 project αποθήκευσης για... 14,3 Γιγαβάτ έχει ήδη δώσει η ΡΑΕ

²⁴energypress.gr/ : Φρένο βάζει το ΥΠΕΝ στους αδειοδοτημένους από τη ΡΑΕ σταθμούς αποθήκευσης ενέργειας

²⁵ypen.gov.gr/ : Εισήγηση ΟΔΕ “Διαμόρφωση του θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου για την ανάπτυξη και συμμετοχή μονάδων αποθήκευσης στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και σε μηχανισμούς ισχύος”

²⁶kathimerini.gr/ : Φυσικό αέριο: Ξαναρχίζουν οι έρευνες σε Ιόνιο, Κρήτη

Στην Ελλάδα υπό υλοποίηση ή σχεδιασμό βρίσκονται νέοι τερματικοί σταθμοί υγροποιημένου φυσικού αερίου (Αλεξανδρούπολη, Βόλος). Ο αγωγός φυσικού αερίου East Med που φαινόταν να έχει εγκαταλειφθεί, όταν οι ΗΠΑ απέσυραν τη στήριξή τους, επανέρχεται στο προσκήνιο.²⁷ Αναζωπυρώθηκε και η συζήτηση για την εξόρυξη υδρογονανθράκων, με επιχειρηματολογία που περιλαμβάνει υπερκέρδη για τη χώρα, αλλά και την απεξάρτηση από εισαγόμενους υδρογονάνθρακες. Όμως, οι συμβάσεις μίσθωσης με τις εταιρείες για την παραχώρηση του δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, προβλέπουν -σύμφωνα με το νόμο περί υδρογονανθράκων- μισθώματα σε είδος ή σε χρήμα που θα καταβάλλουν οι εταιρείες, έχοντας κατά τα άλλα τίτλο κυριότητας ελεύθερο βαρών σε όλες τις ποσότητες υδρογονανθράκων στις Συμβατικές Περιοχές. Οι εταιρείες, μόνο σε περίπτωση πολέμου, απειλής πολέμου ή άλλης κατάστασης έκτακτης ανάγκης, υποχρεώνονται να διαθέσουν στο Ελληνικό Δημόσιο, το σύνολο ή συγκεκριμένο τμήμα της παραγωγής.

Γι' αυτό οι εξορύξεις, στα ελληνικά «οικόπεδα» δε θα ενισχύσουν ούτε την οικονομία, ούτε την αυτάρκεια, ούτε την ενεργειακή ανεξαρτησία της χώρας. Το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο αποτελούν χρηματιστηριακά είδη και αν βρεθούν, θα διευκολύνουν μόνο ευρύτερους οικονομικούς και γεωπολιτικούς σχεδιασμούς και μάλιστα όπως οι συσχετισμοί αυτοί θα είναι διαμορφωμένοι όταν θα ολοκληρωθούν οι έρευνες.

13.4.2022

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

energynetwork2020.wordpress.com

energynetwork2020@gmail.com

f/b: Δίκτυο συλλογικοτήτων για την ενέργεια

²⁷energypress.gr/ : Και επίσημα επανέρχεται στο τραπέζι ο αγωγός EastMed